

И II томъ отъ *запискитѣ*, както I и III, си има *болното мѣсто*; искамъ да кажа: тукъ-тамъ автора е вмъкналъ страститѣ на съврѣменнитѣ партийни борби, пълни съ подлости и мръсотии — партийни страсти, които сж жива иллюстрация за нравственната мизерия на дѣйцитѣ отъ *сегашието*! — Мръсотинитѣ на *сегашието* трѣбва да стоятъ далечъ отъ нравственната чистота на *мин лото*. Но З. Стояновъ по темпераментъ бѣ *холерикъ*, и като такъвъ, той искаше въ едно и сѣщо врѣме да бѣде: и *повѣствователъ*, и *сѣдия на миналото*, а *прокуроръ* на *сегашието*. Като *холерикъ*, той не можѣ да се побере въ тѣснитѣ рамки на обективенъ повѣствователъ и описателъ

По нашему, много по-добрѣ щѣше да бѣде, ако той ни само разказваше и описваше събитията, *безъ да имъ става сѣдия*: *когато сѣдията ти е даваджия, Господь да ти е ярдамджия!* . . . А Зах. Стояновъ иска въ едно и сѣще врѣме да бѣде и *сѣдия и даваджия*; прочее присѣдитѣ му сж пристрастни — диктувани сж отъ личната омраза или отъ личното му благорасположение къмъ нѣкои отъ *сѣдимитѣ* отъ него *лица и дѣла* . .

Бѣдѣщитѣ историци на българскитѣ вѣстания, които ще иматъ да черпятъ прѣмногo материалъ отъ *запискитѣ* на Зах. Стояновъ, трѣбва да иматъ прѣдъ видъ отбѣлѣженото отъ насъ *болно мѣсто*.

З. Стояновъ е неподражаемъ въ **епизода**, а е слабъ въ **обобщението**.

Запискитѣ — тукъ влизатъ I II III томъ „Четата на Хаджи Димитъръ и Филипъ Тотю“, „Опитъ за биография на Хр. Ботевъ“, — на Зах. Стояновъ сж едно прѣкрасно срѣдство за пробуждане *националното самосъзнание* въ душата на грамотния българинъ — сж едно сгоднo срѣдство за възбуждане въ душата на читатели отъ срѣдна рѣзка интересъ къмъ *четението* — сж едно сгоднo срѣдство за увеличаване числото на читателитѣ въ *народнитѣ читални* . . . Ето защо тѣ трѣбва да стоятъ на чело на всѣка — било селска, било градска, било частна, било обща — библиотека . .

Запискитѣ на Зах. Стояновъ сж дѣвственъ *Цейлонски лѣсъ*, който съ разнообразието си и грамадния